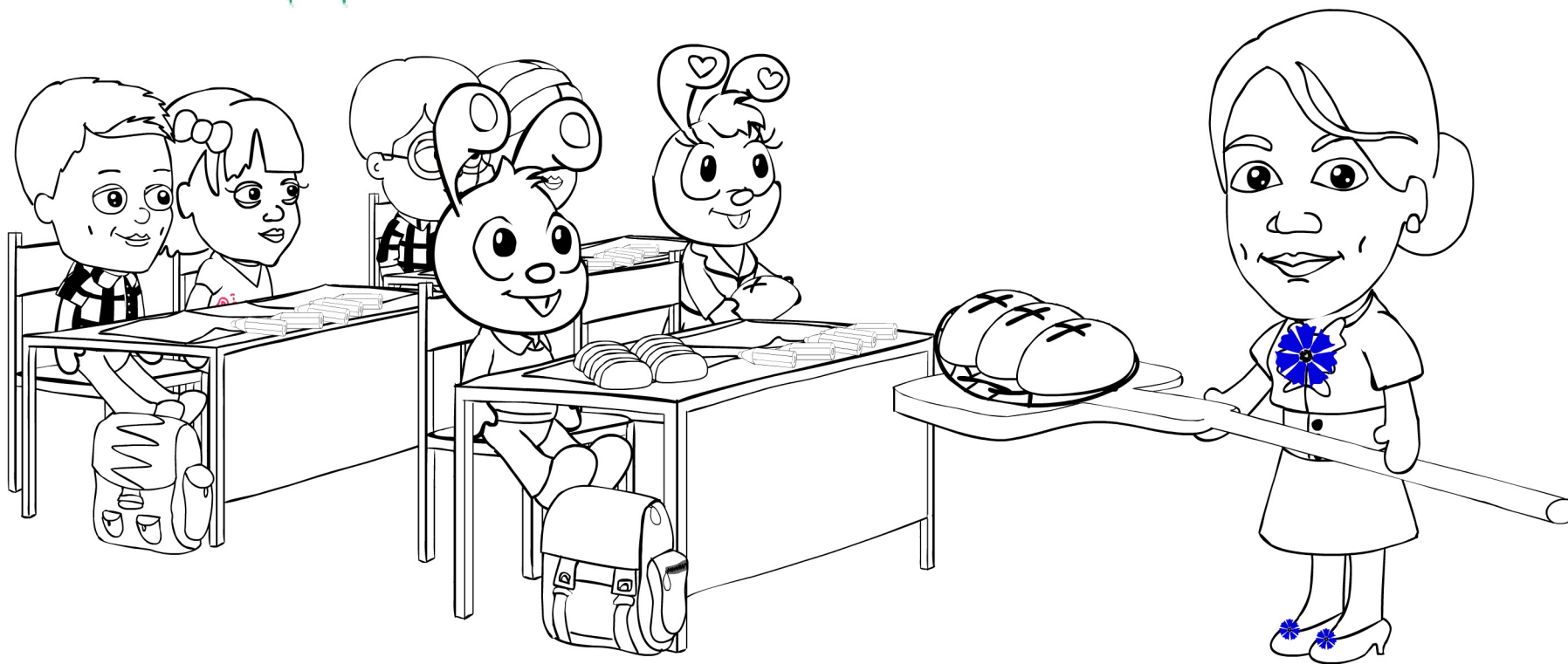

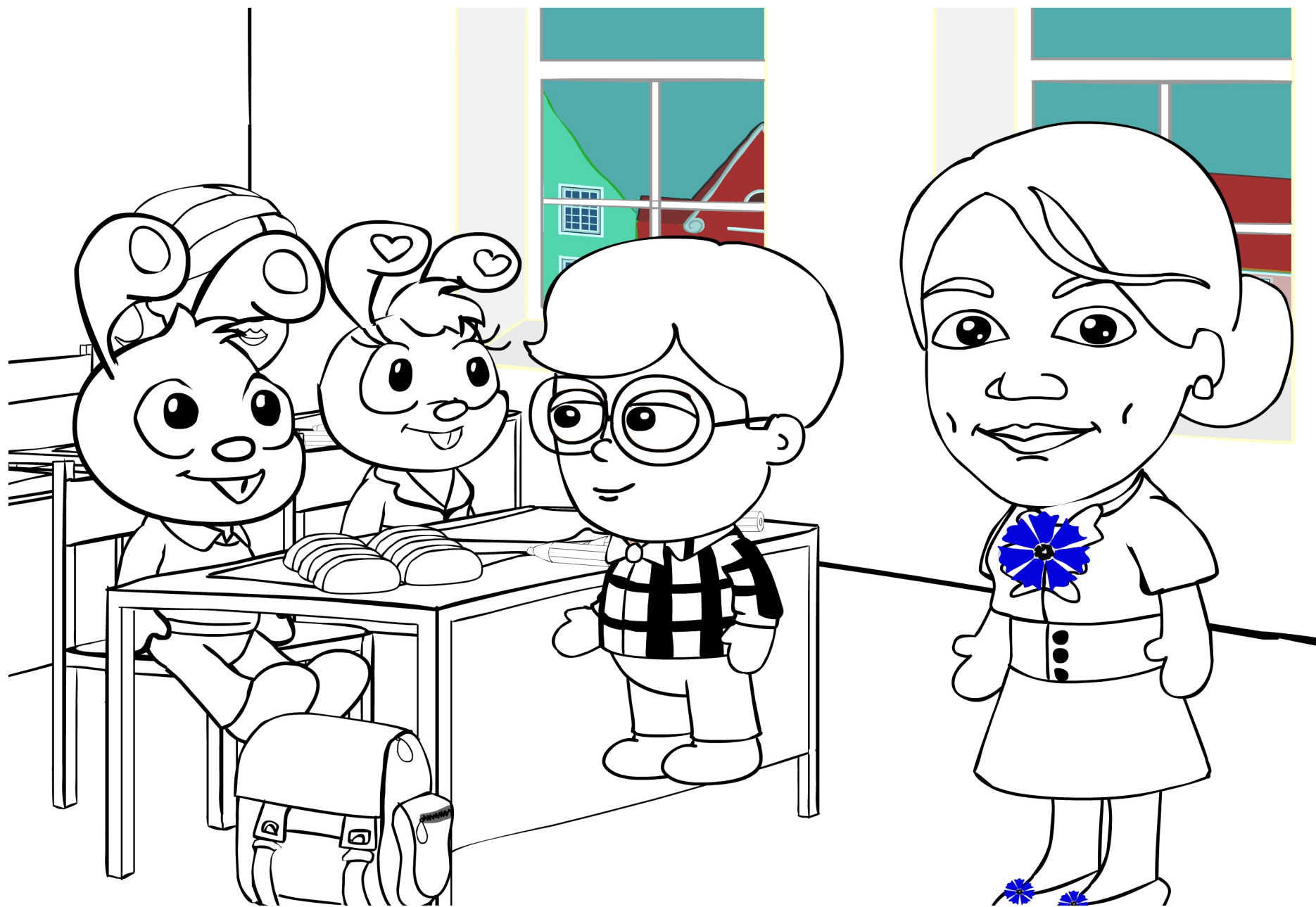
Põllumajandus

ministeerium

JÄNKU-JUSSI LEIVATUND

**KUULE, JUSS, MIKS SUL NII PALJU LEIBA KAASAS ON?
SEST HEA TERVISE NIMEL TULEKS PÄEVAS 6 VIILU RUKKILEIBA SÜÜA.**

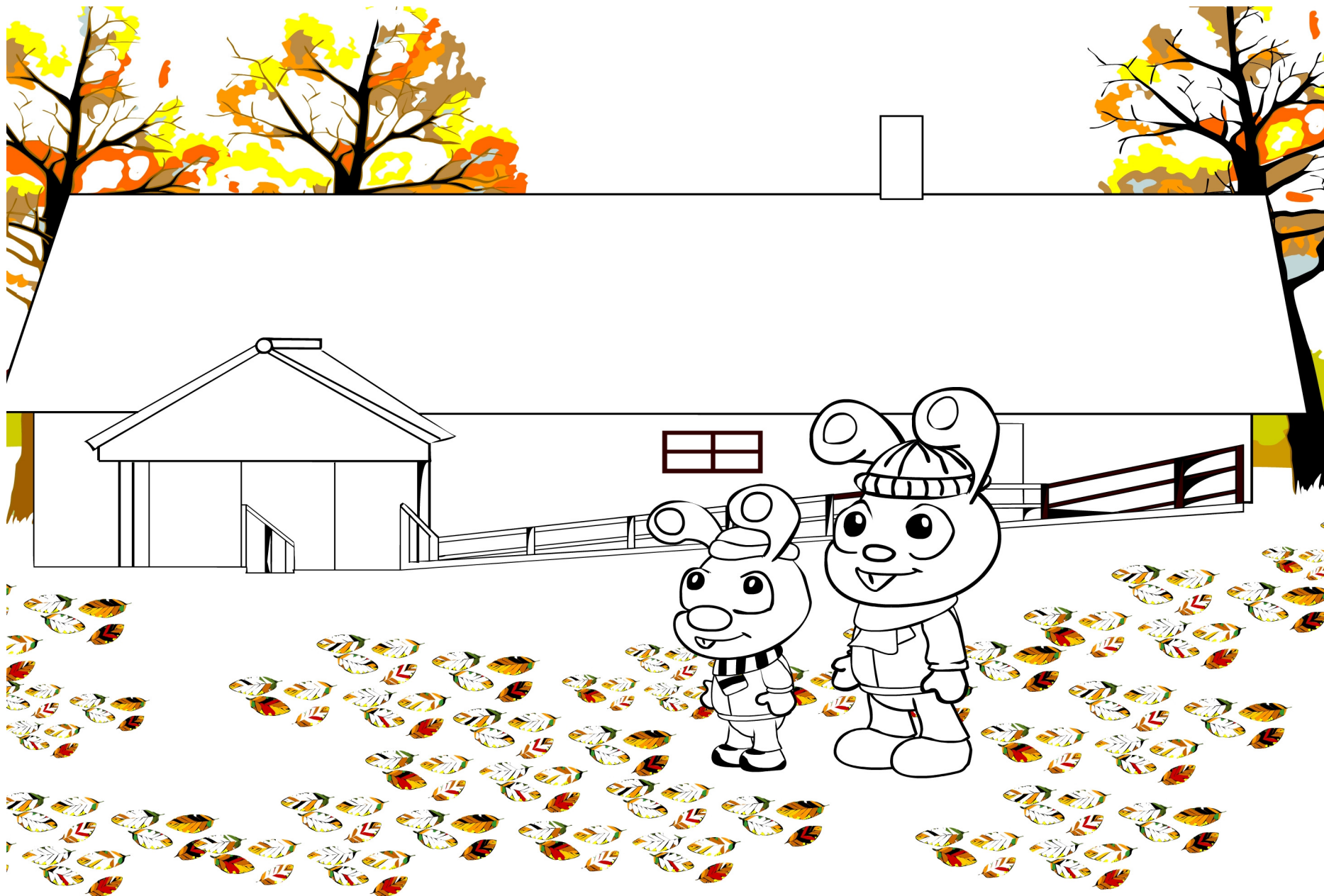
6 VIILU LEIBA PÄEVAS

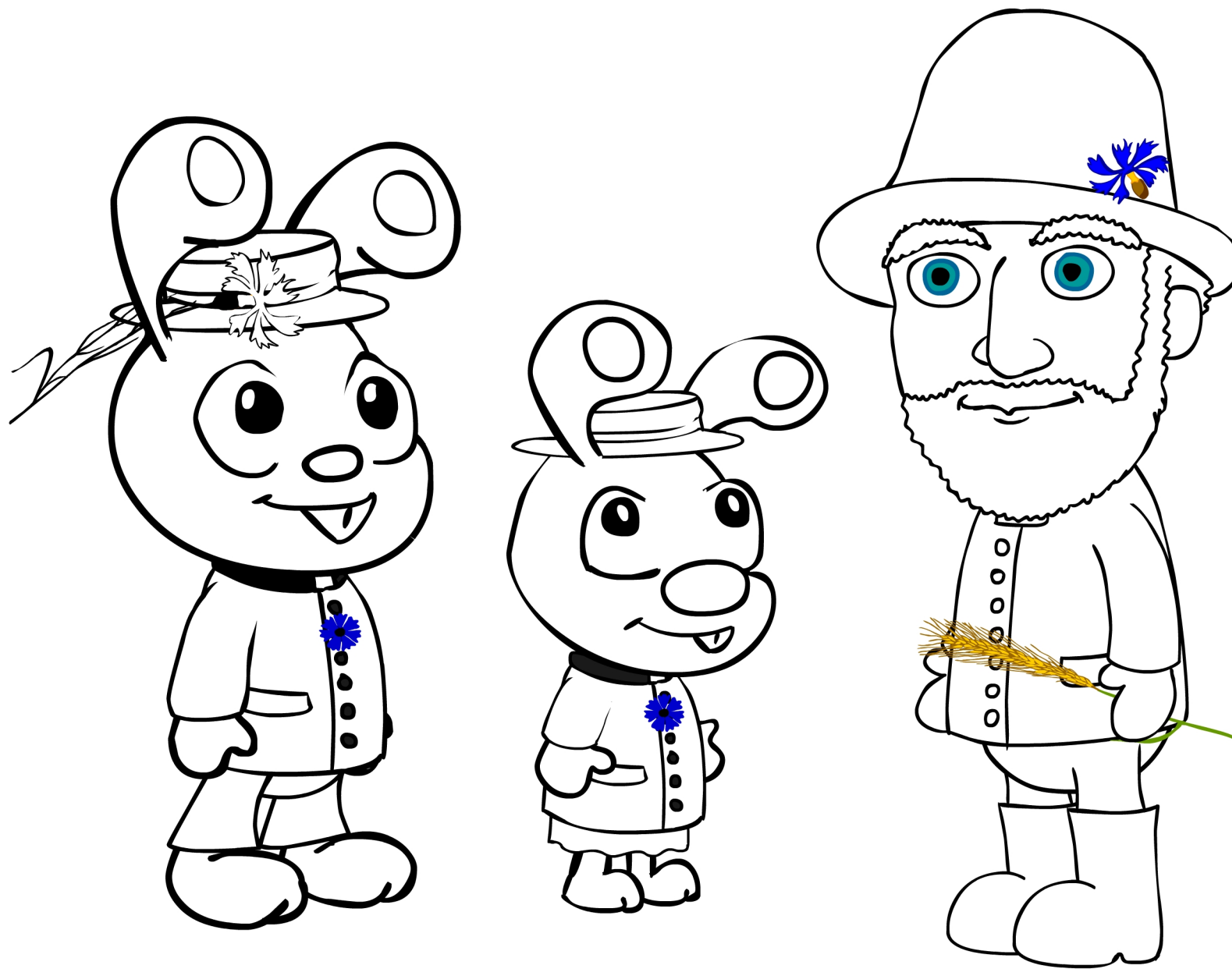
A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V Õ Ä Ö Ü

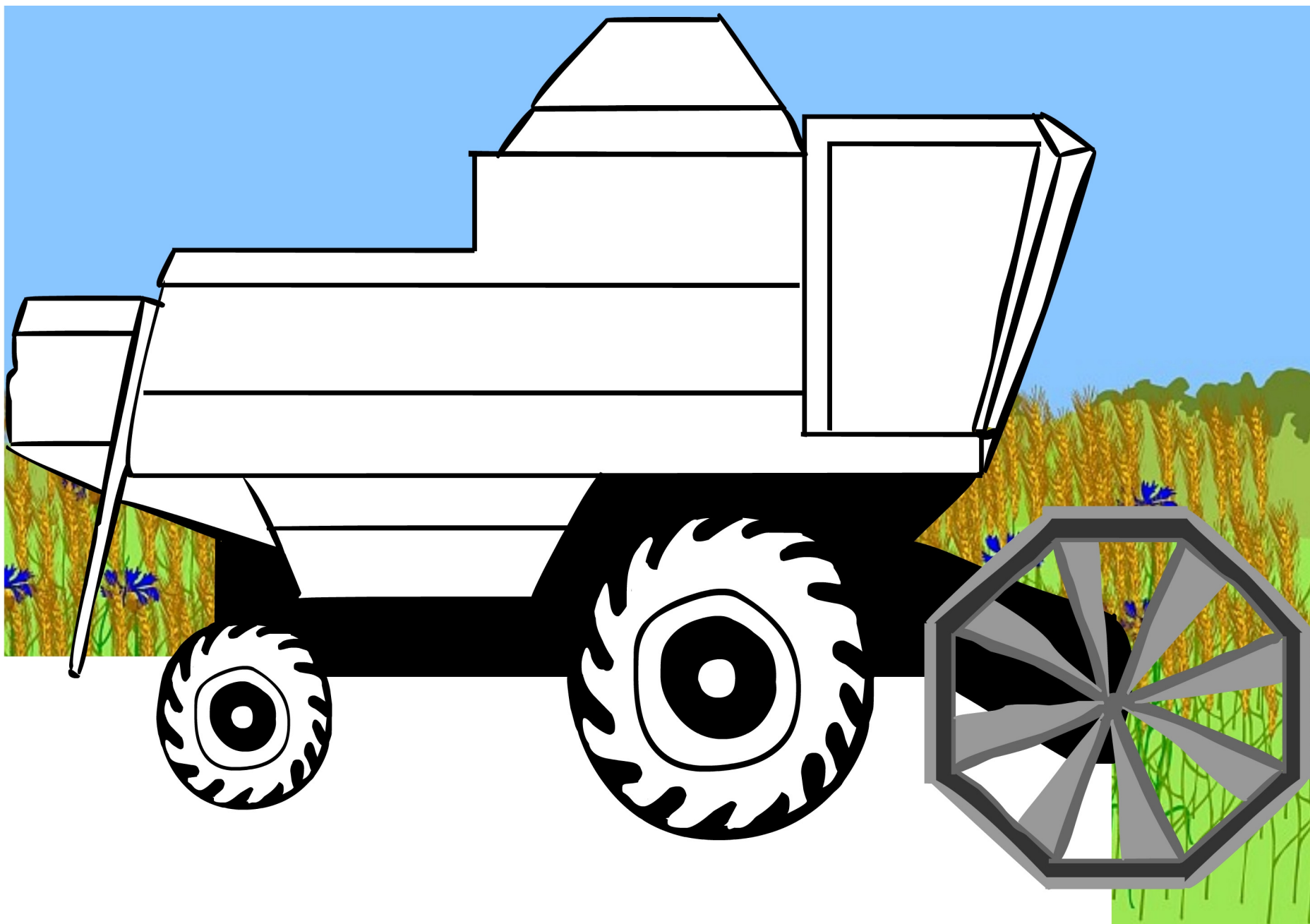
**JUSS KÄIS NATUKE AEGA TAGASI KARTULI- JA LEIVAPÄEVAL. TA ARVAS, ET
KA TEISED LAPSED TAHAVAD EESTLASTE PÕHITOIDUST TEADA SAADA.**

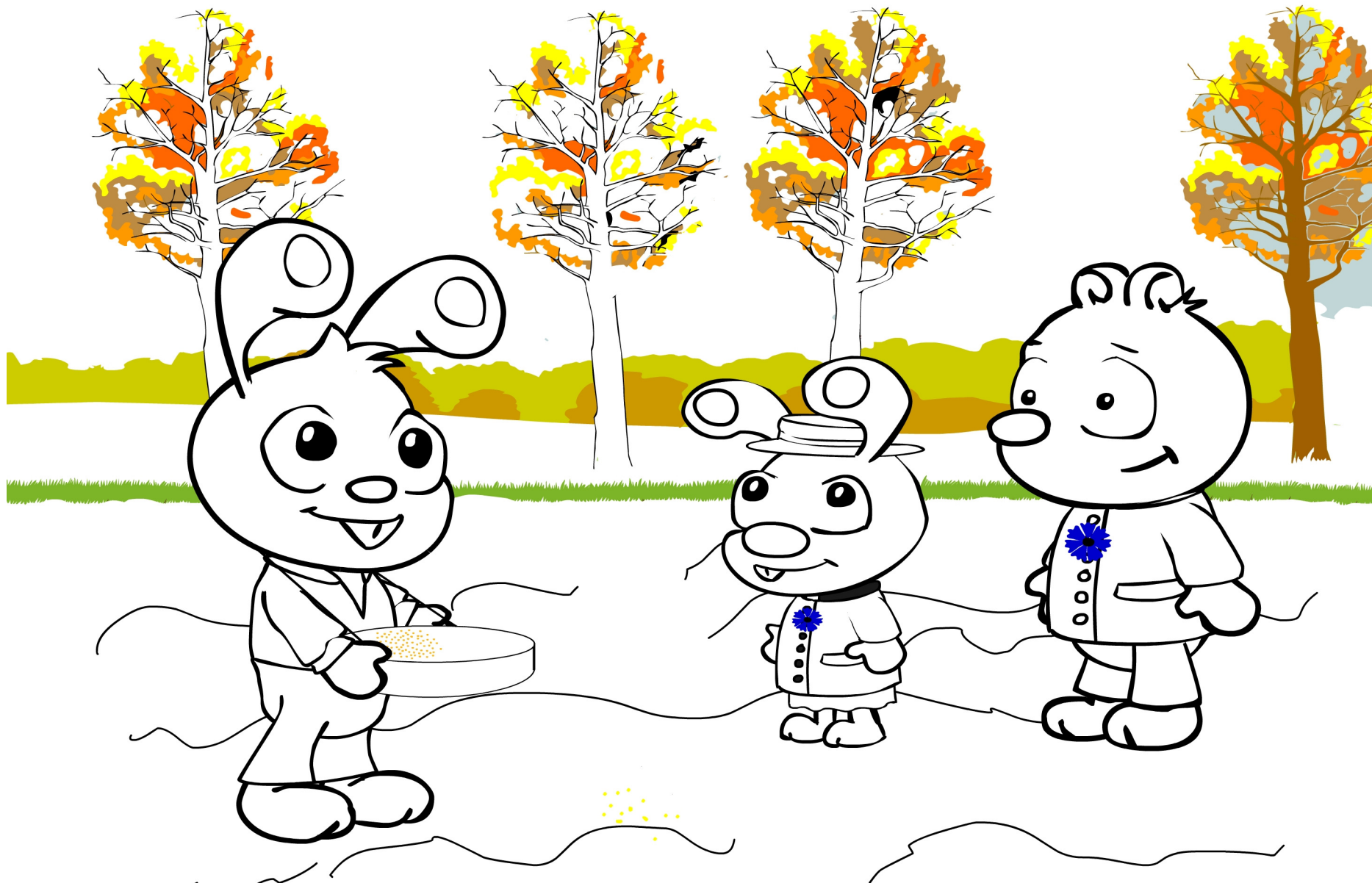
**MINA OLEN KÄINUD MITU KORDA TARTU LÄHEDAL PÖLLUMAJANDUSMUUSEUMI LEIVATUNNIS.
SEAL RÄÄGITI KA RUKKI KASVATAMISEST JA JAHU TEGEMISEST.**

RUKIST ON EESTIS KASVATATUD ÜLE 1000. AASTA. ÜLE-EELMISEL SAJANDIL KASVATAS SANGASTE LOSSI KRAHV FRIEDERICH GEORG BERG VASTUPIDAVA RUKKISORDI, MILLE NIMEKS SAI SANGASTE.

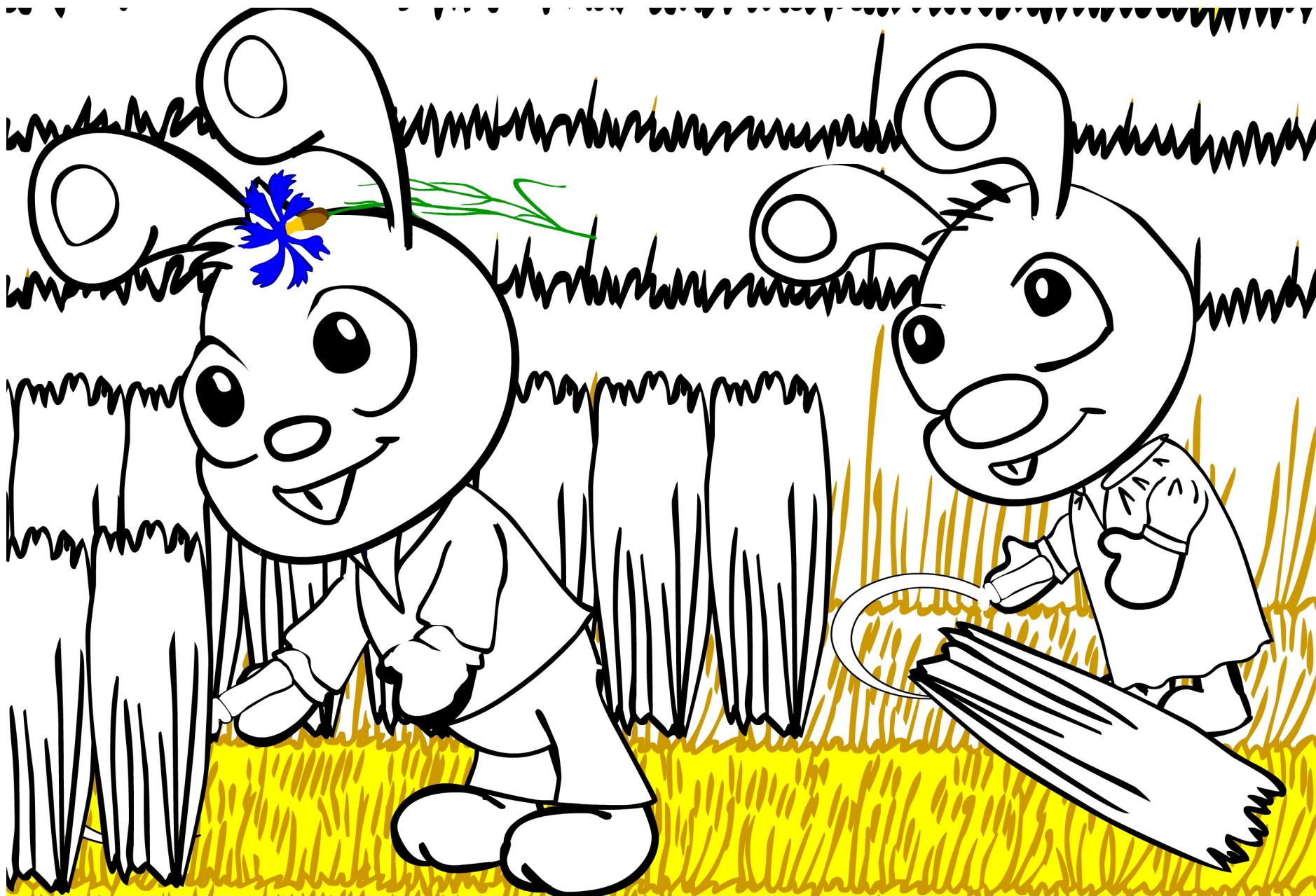

SEDA RUKIST KASVATATAKSE EESTIS JA PÖLLUMAJANDUSMUUSEUMIS KA TÄNA.

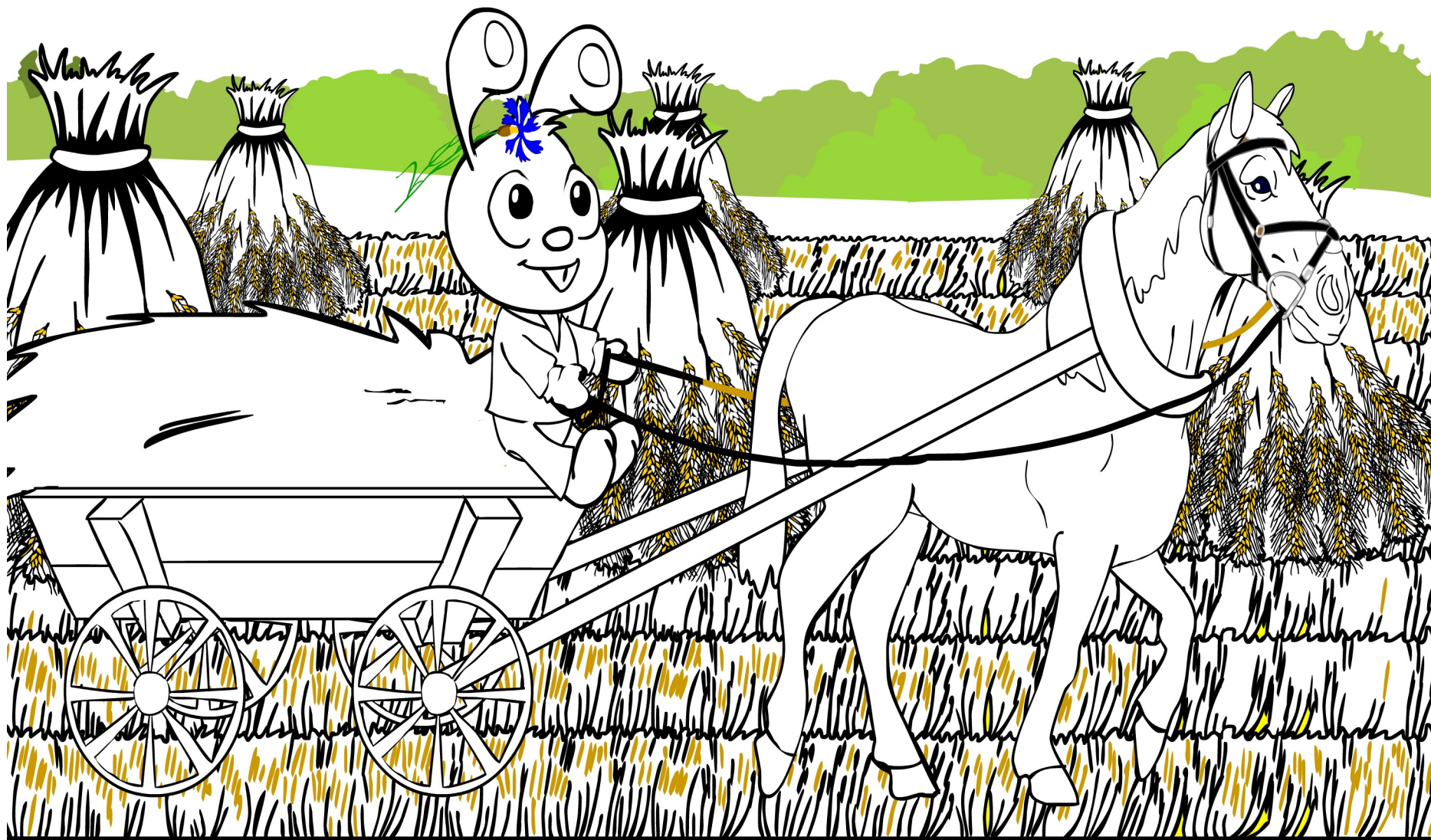

RUKIS KÜLVATAKSE ENAMASTI SÜGISEL NING TERVE TALVE OOTAB TA ORASENA LUME ALL KEVADET.

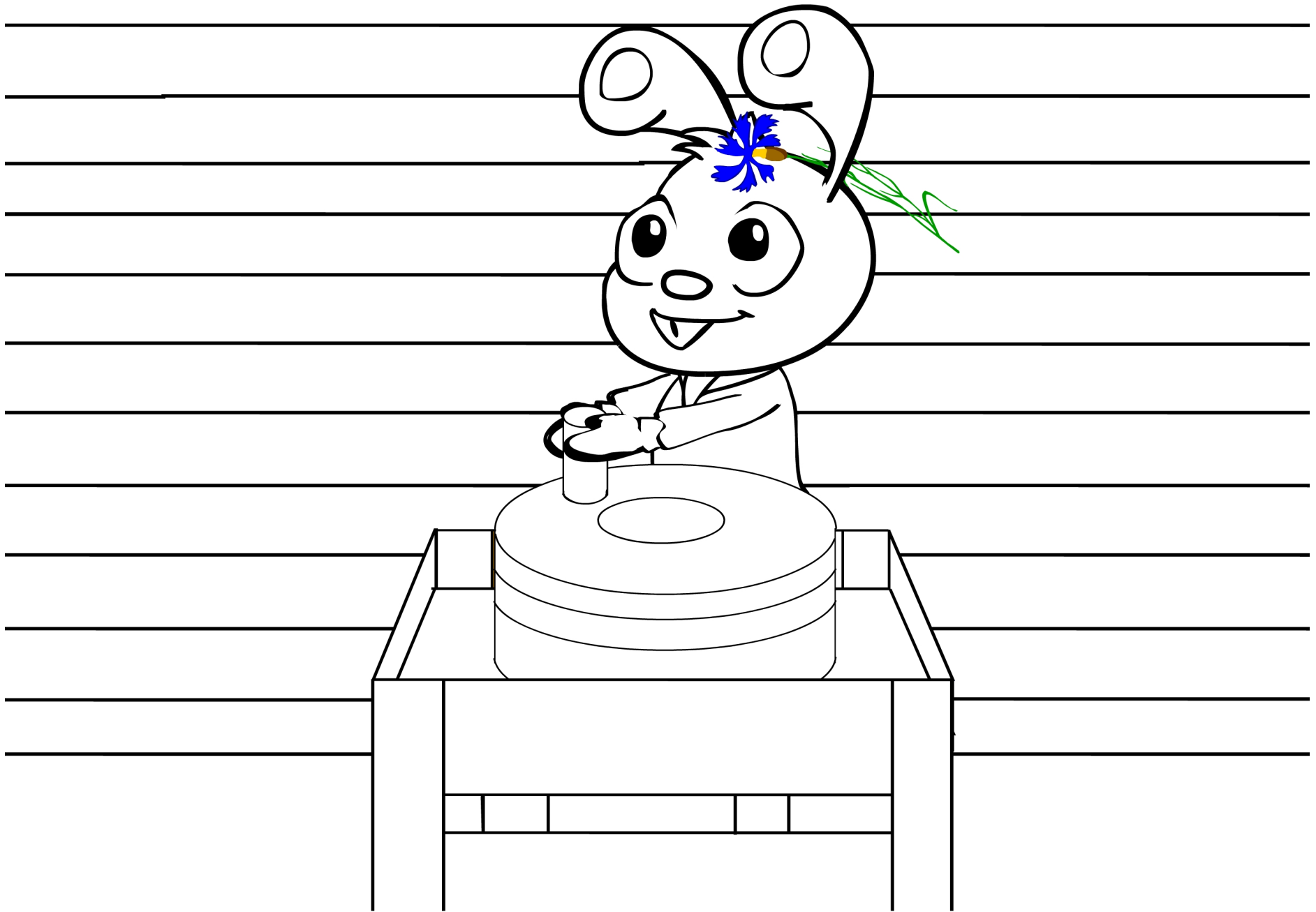
**VANASTI KÜLVATI RUKIST PEOTÄIE KAUPA JA KORISTATI SEDA SIRBIGA.
HILJEM KORISTATI VIKATIGA NING TÄNA KOMBAINIDEGA.**

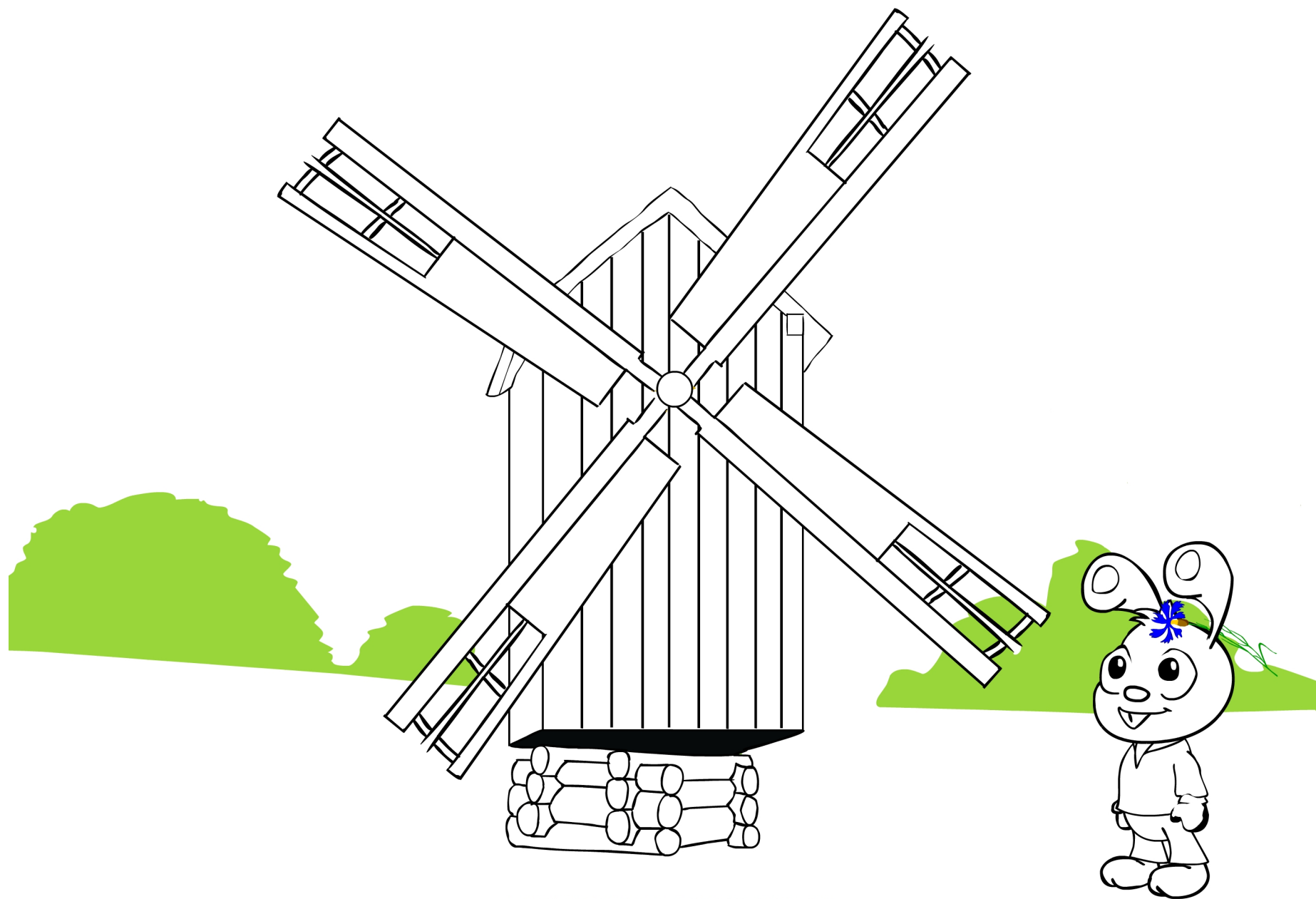
VILJAVIHUD PANDI HAKKIDESSE. SIIS KORJATI VILI PÖLLULT KOKKU.

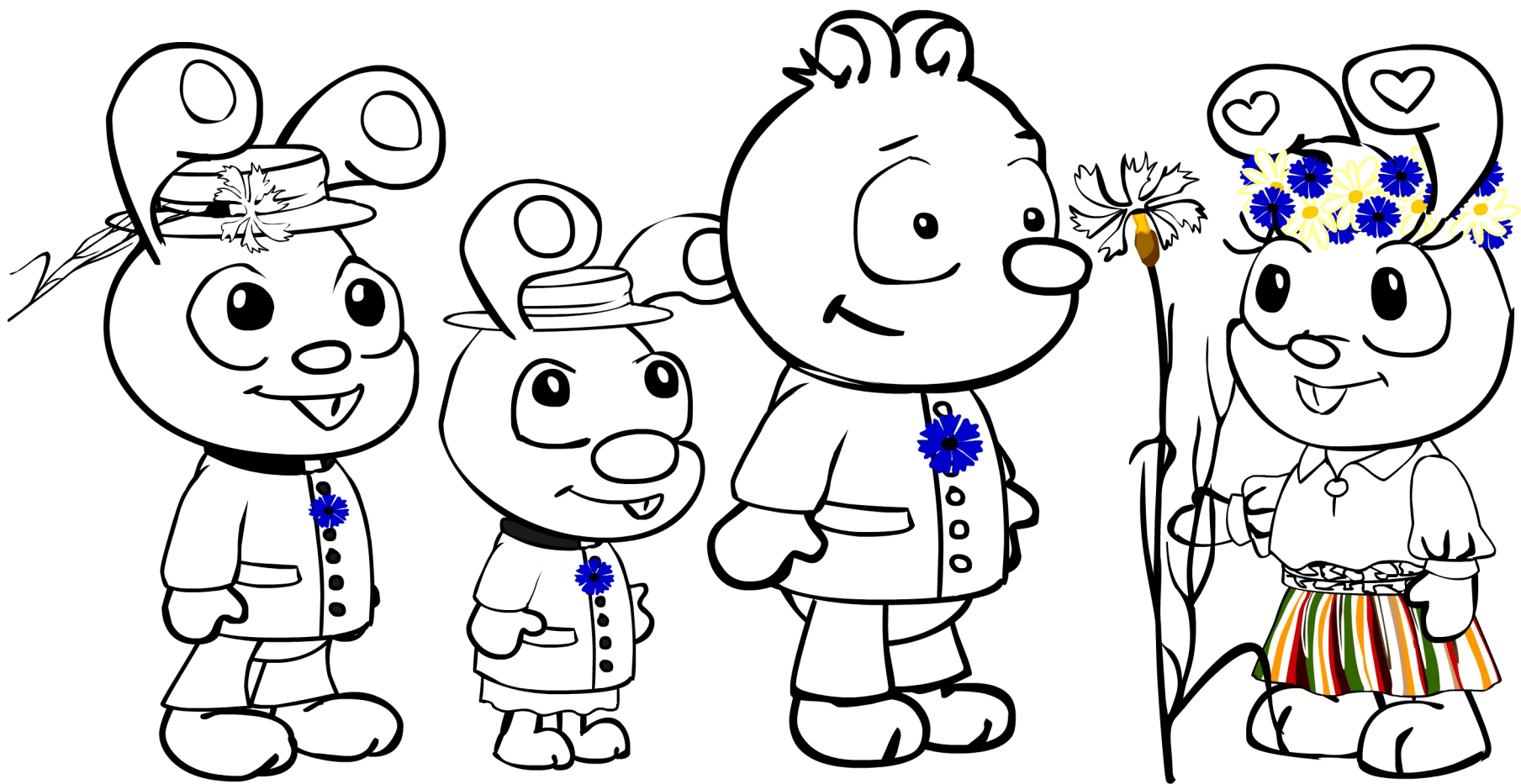
JÄRGNES REHEPEKS TERADE KÄTTESAAMISEKS.

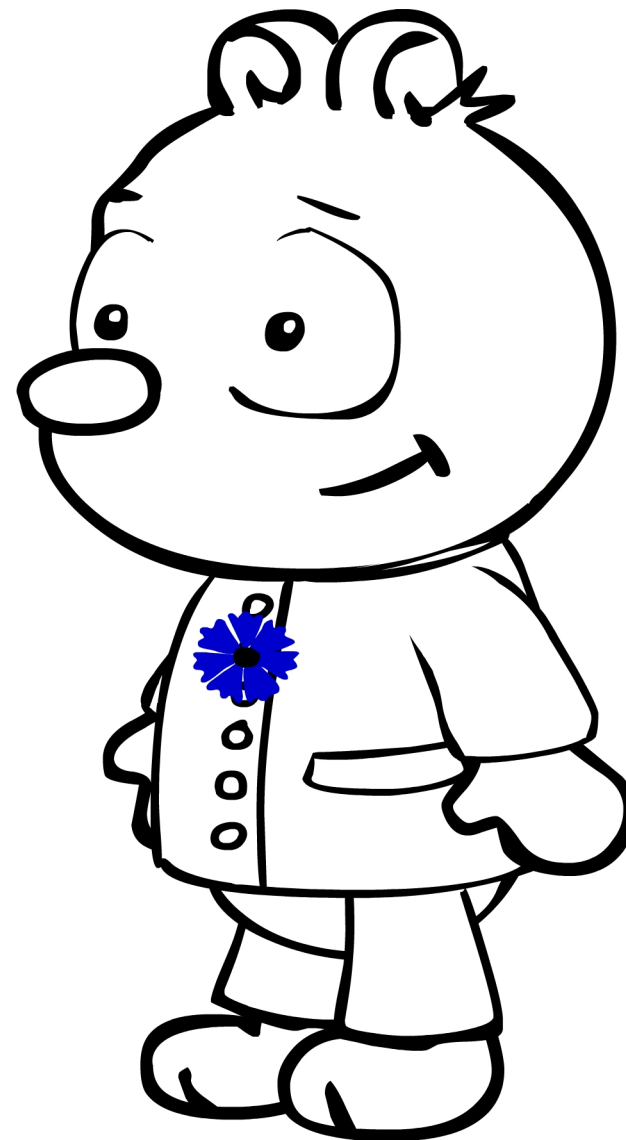
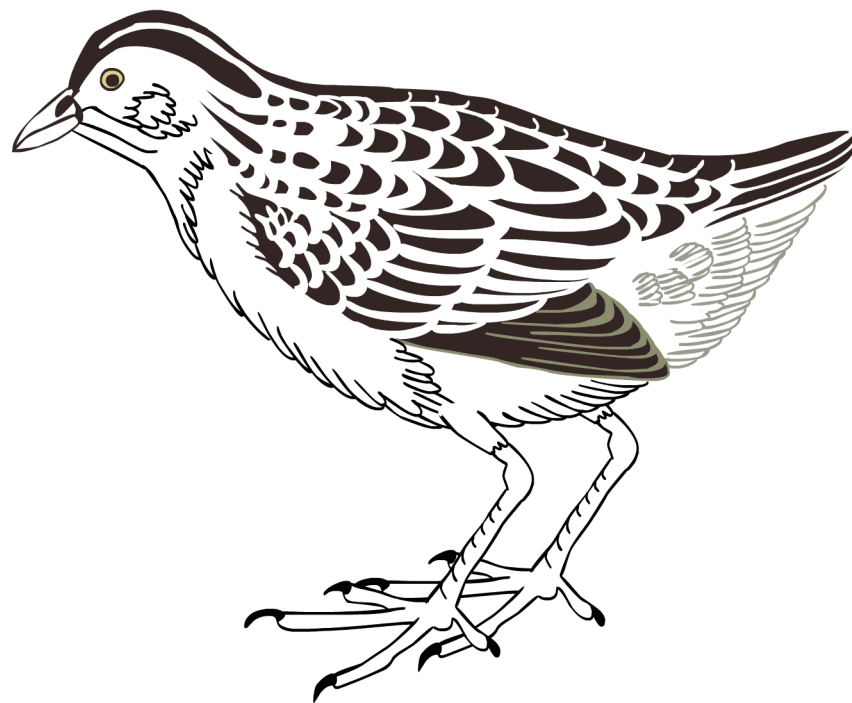
TERAD TULI JAHUKS JAHVATADA NÄITEKS KÄSIKIVI VÕI UHMRIKA.

**TERI JAHVATATI KA VESKITES.
RUKKILEIB OLI EESTI TALUPOJA PÕHITOIT.**

**RUKKIS KASVAV RUKKILILL VALITI EELMISEL SAJANDIL EESTI RAHVUSLILLEKS.
RUKKILILLEST PUNUTI PRUUDIPÄRGASID JA PEOLE MINNES PANDI SELLE LILLE ÕIS KUUE NÖÖPAUKU.**

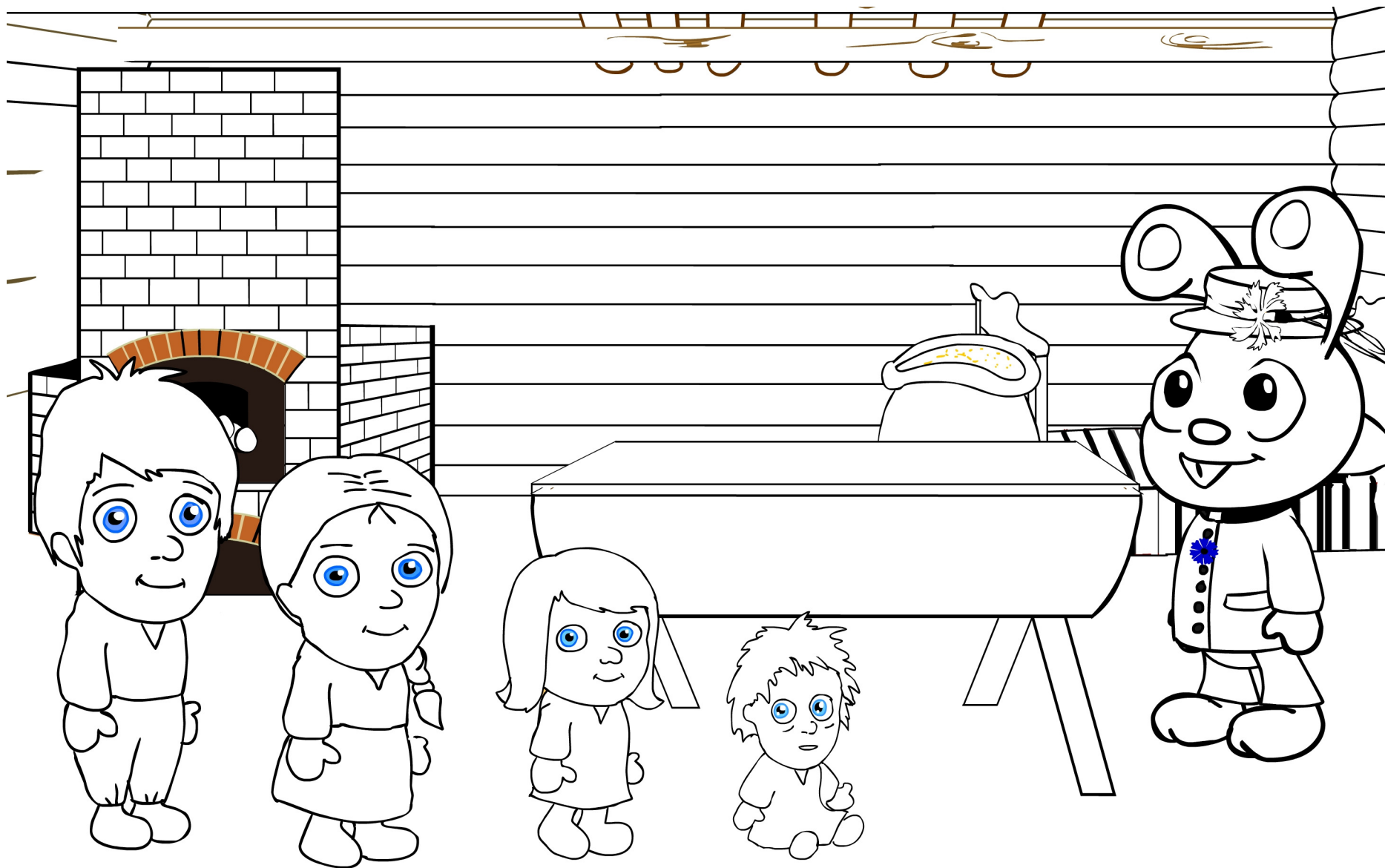

RUKKIS ELAB RUKKIRÄÄK, KES HÄDAOHU EEST PÕGENEB JOOSTES, MITTE LENNATES.

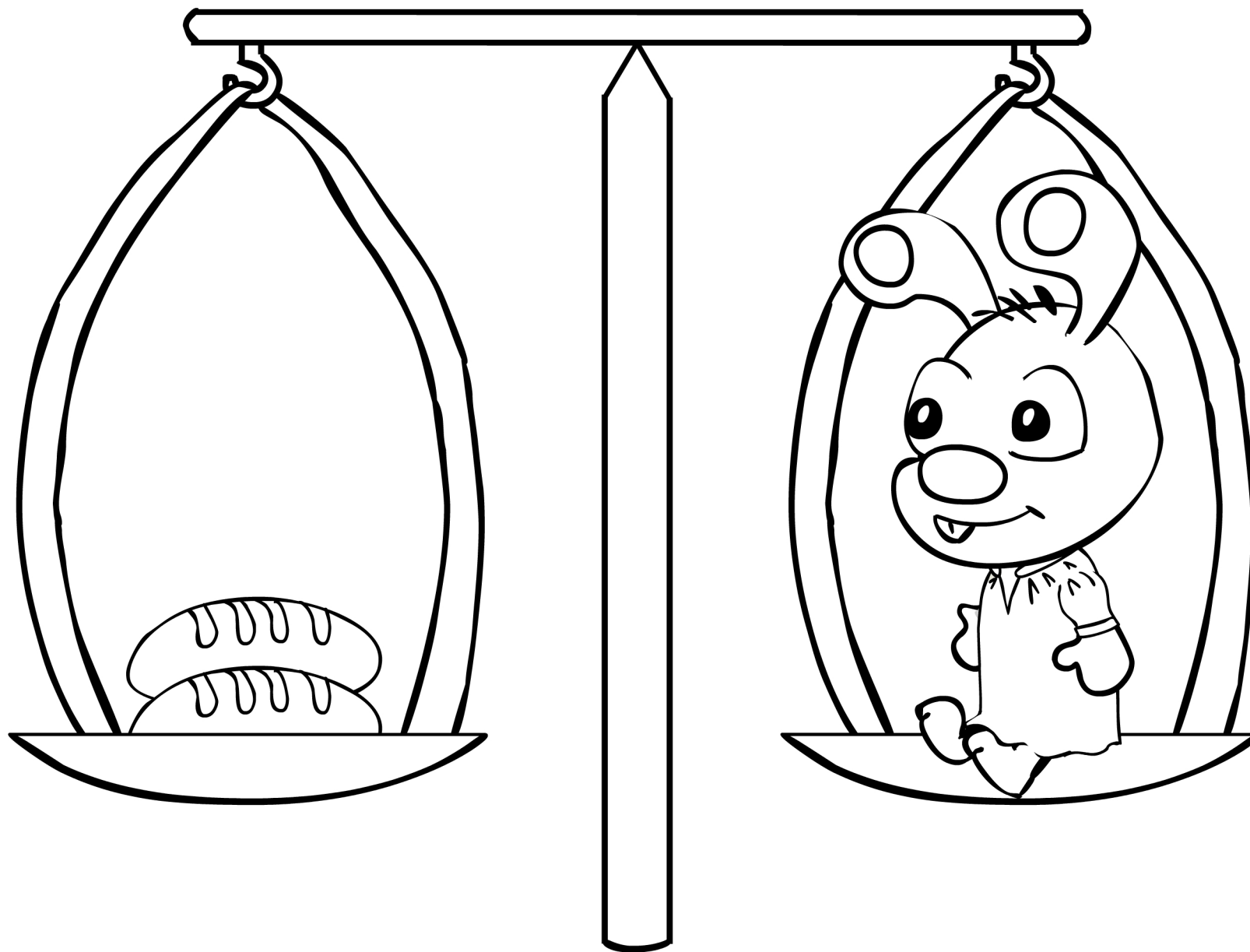
VÄGA VANASTI LEIBA EI TEHTUD, SEST SIIS OSKASID INIMESED AINULT PUTRU KEETA. ARVATAVASTI TEKKIS LEIVA KÜPSETAMISE MÕTE SIIS, KUI PUDER ÜLE KEES JA PUDRUTÜKID KIVIDEL ÄRA KÜPSESID.

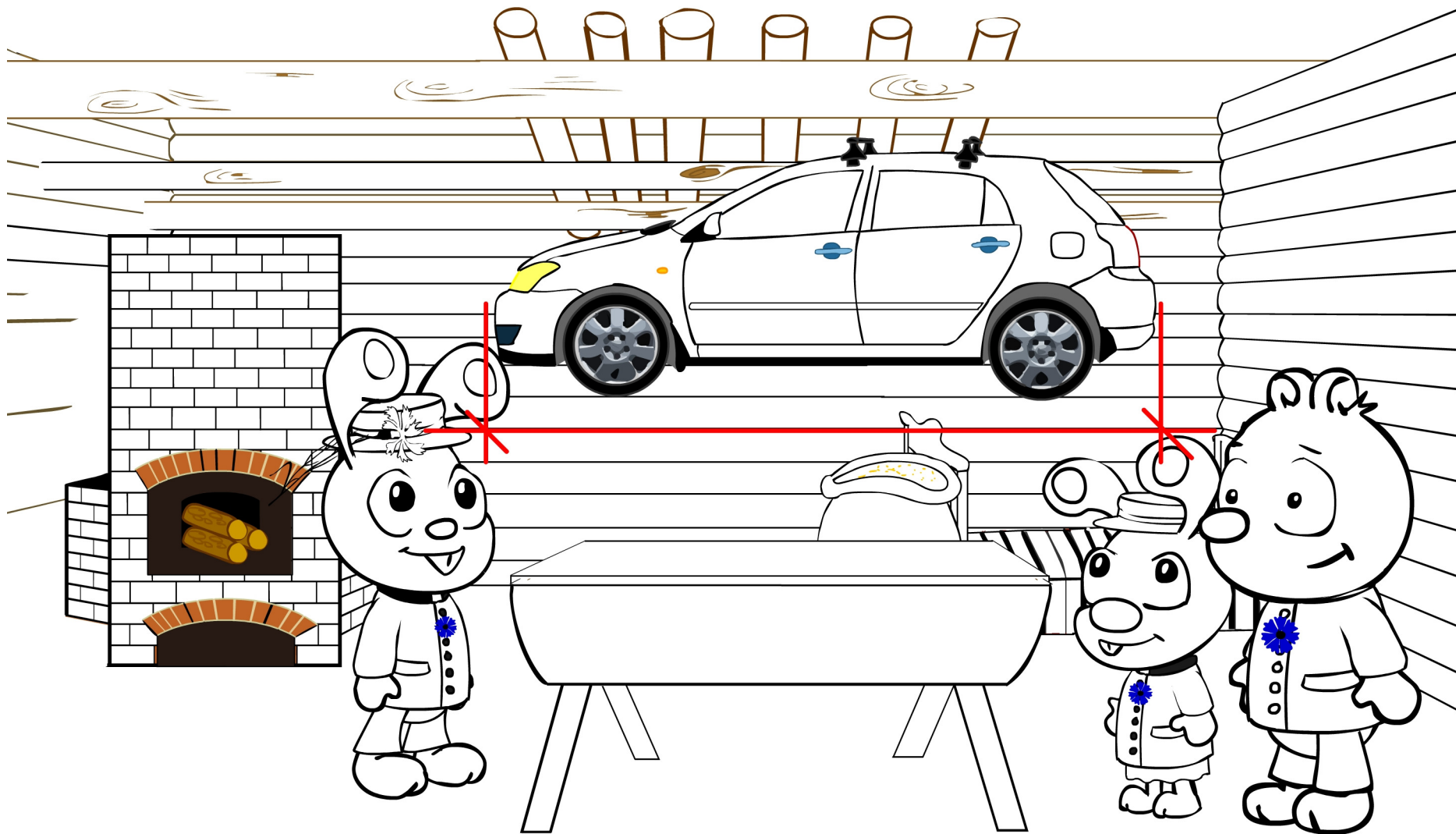

EESTIS TEHTI LEIBA RUKKIST.

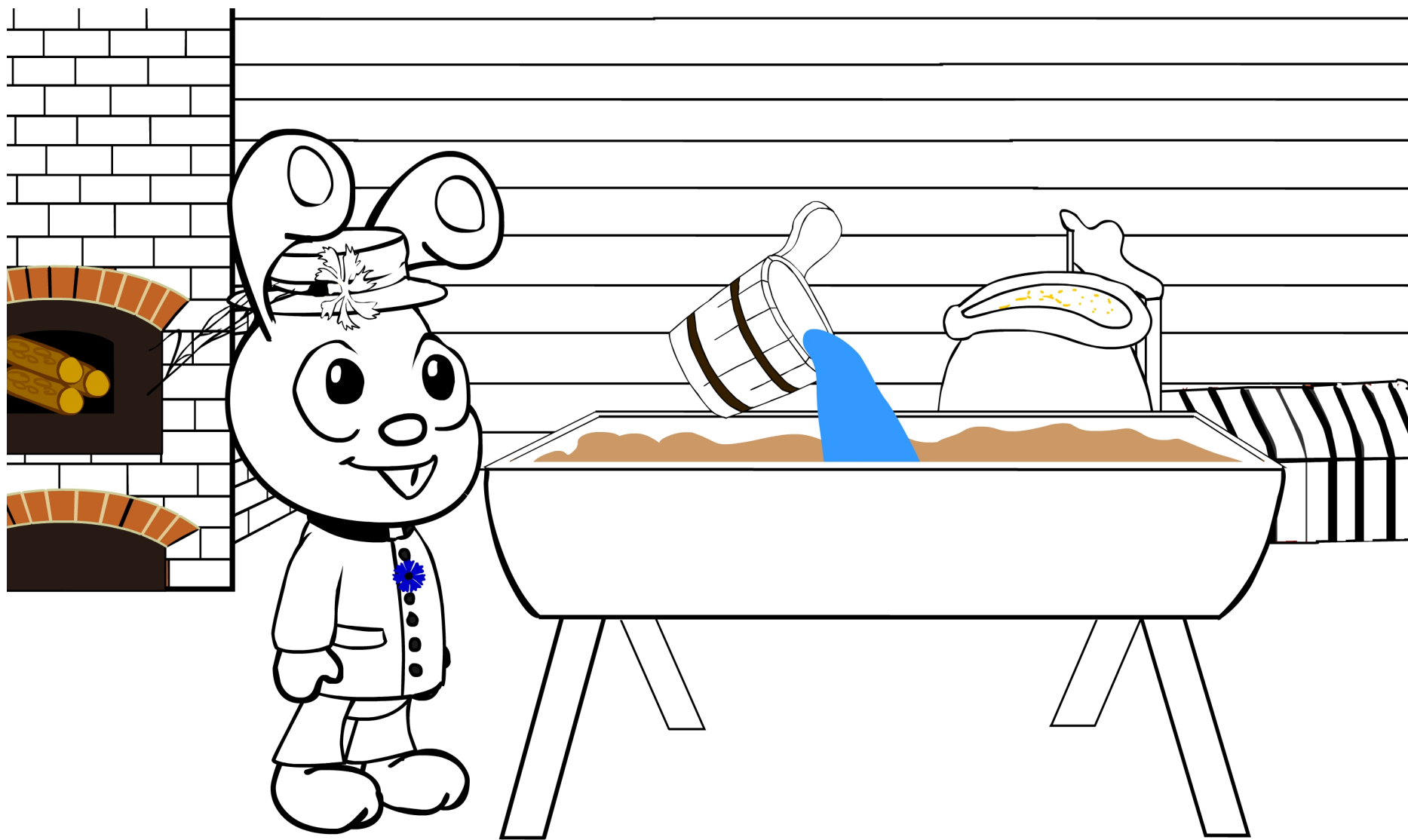

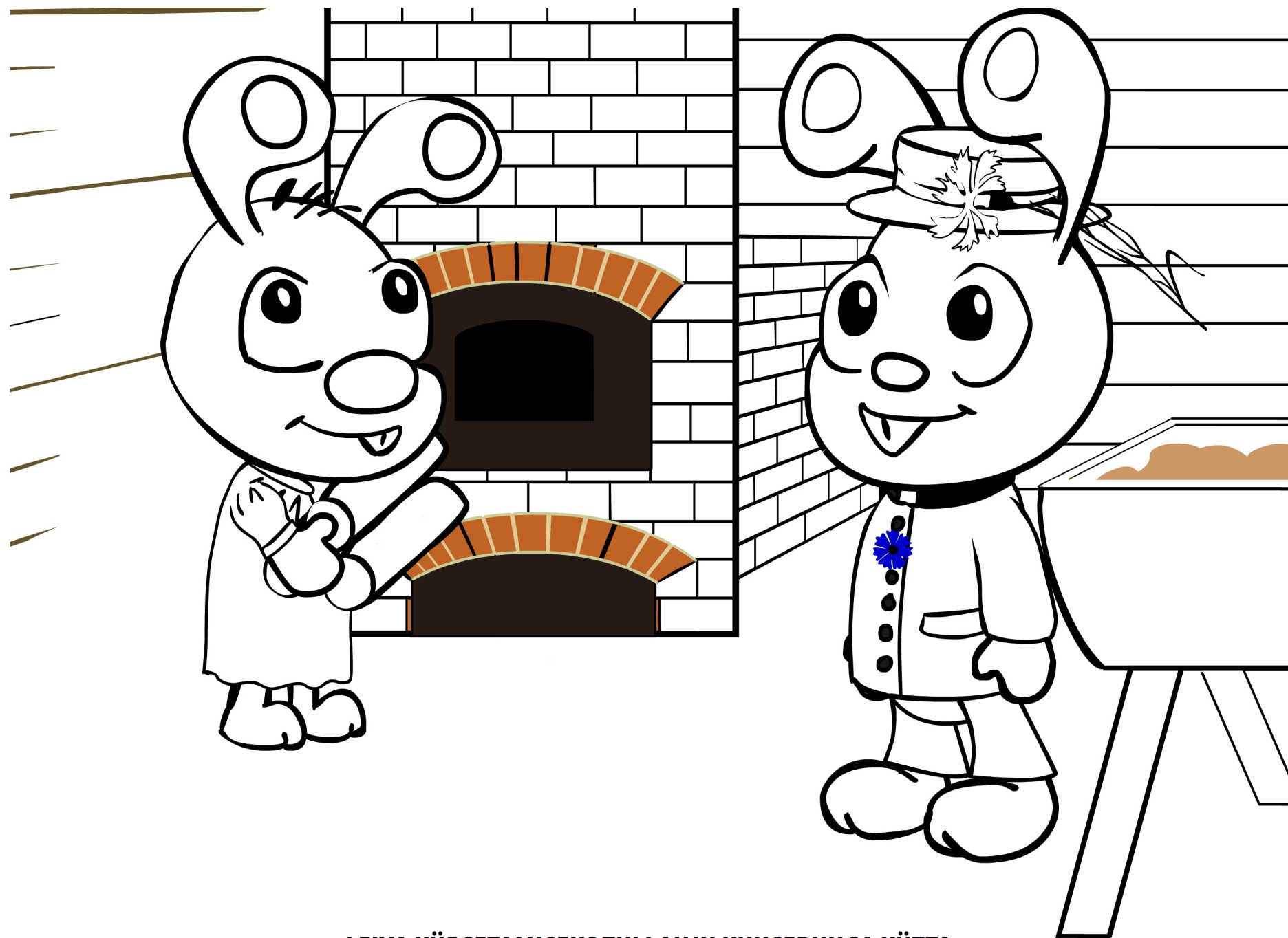
ALGUSES OLID LEIVAD HÄSTI SUURED, KAALUDES ISEGI KIUNI 10 KILO.

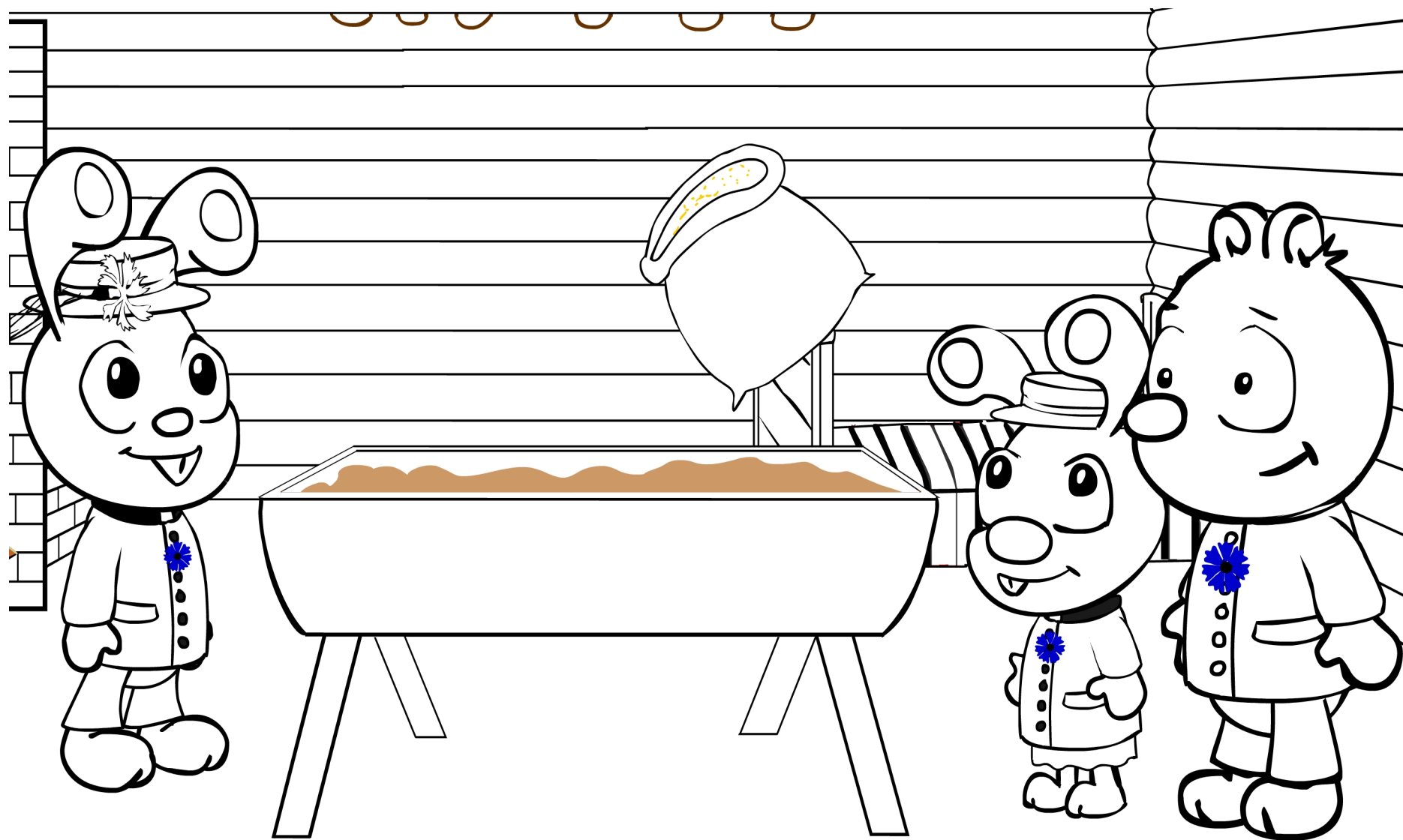
LEIBA TEHTI 1 KUNI 2 KORDA NÄDALAS JA TAIGNA TEGEMISEKS KASUTATI 2,5 M PIKKUST LEIVAKÜNA.

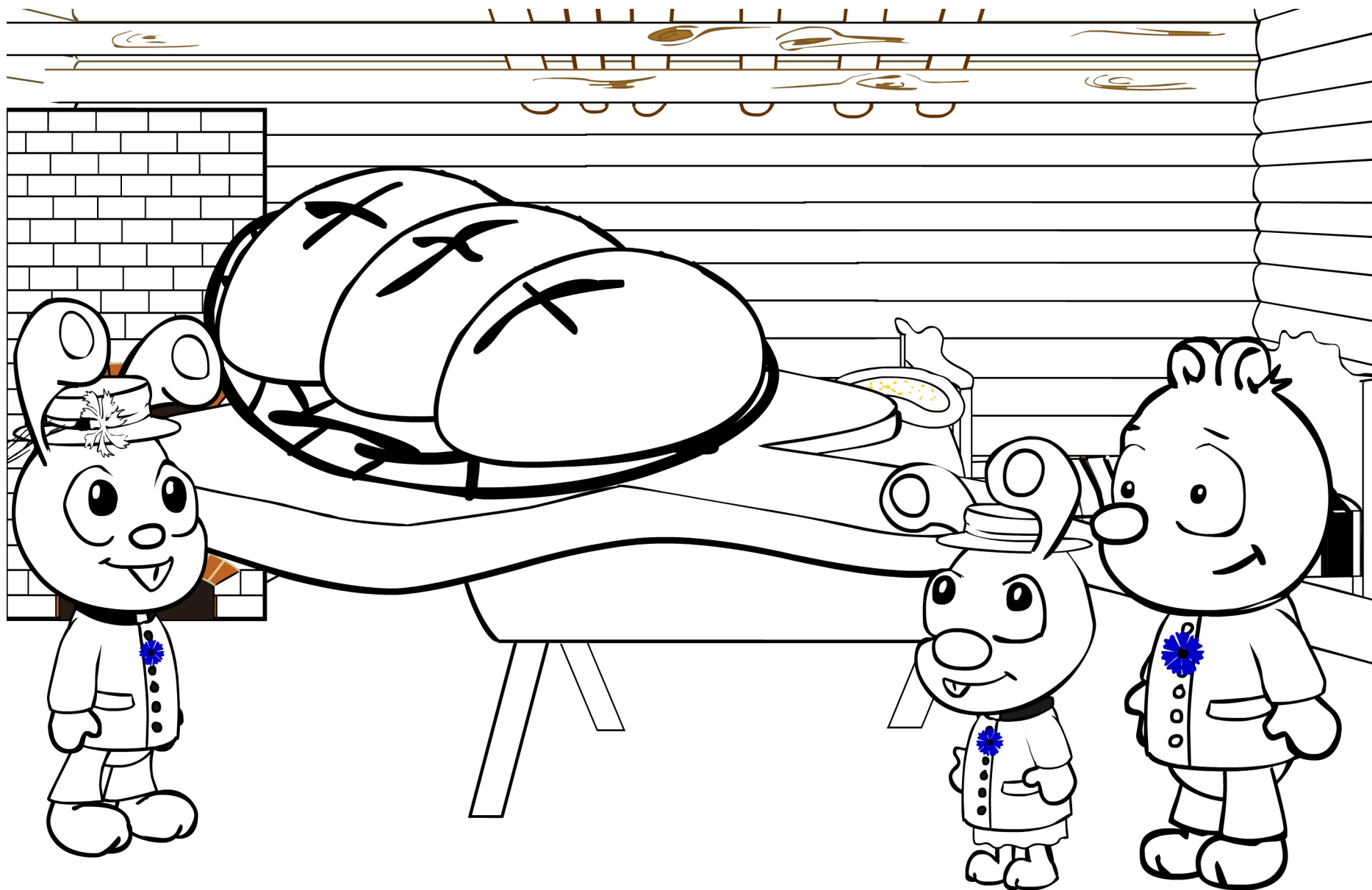
ESIMESEL PÄEVAL SEGATI JUURETISE JUURDE VETT JA JAHU NING JÄETI JÄRGMISE PÄEVANI HAPNEMA. RASKETEL AEGADEL LISATI LEIVA SISSE KA PURUSTATUD TAMMETÖRUSID, NÖGESEID, OHAKAID, MÄNNIKASVE JA MUID TAIMI.

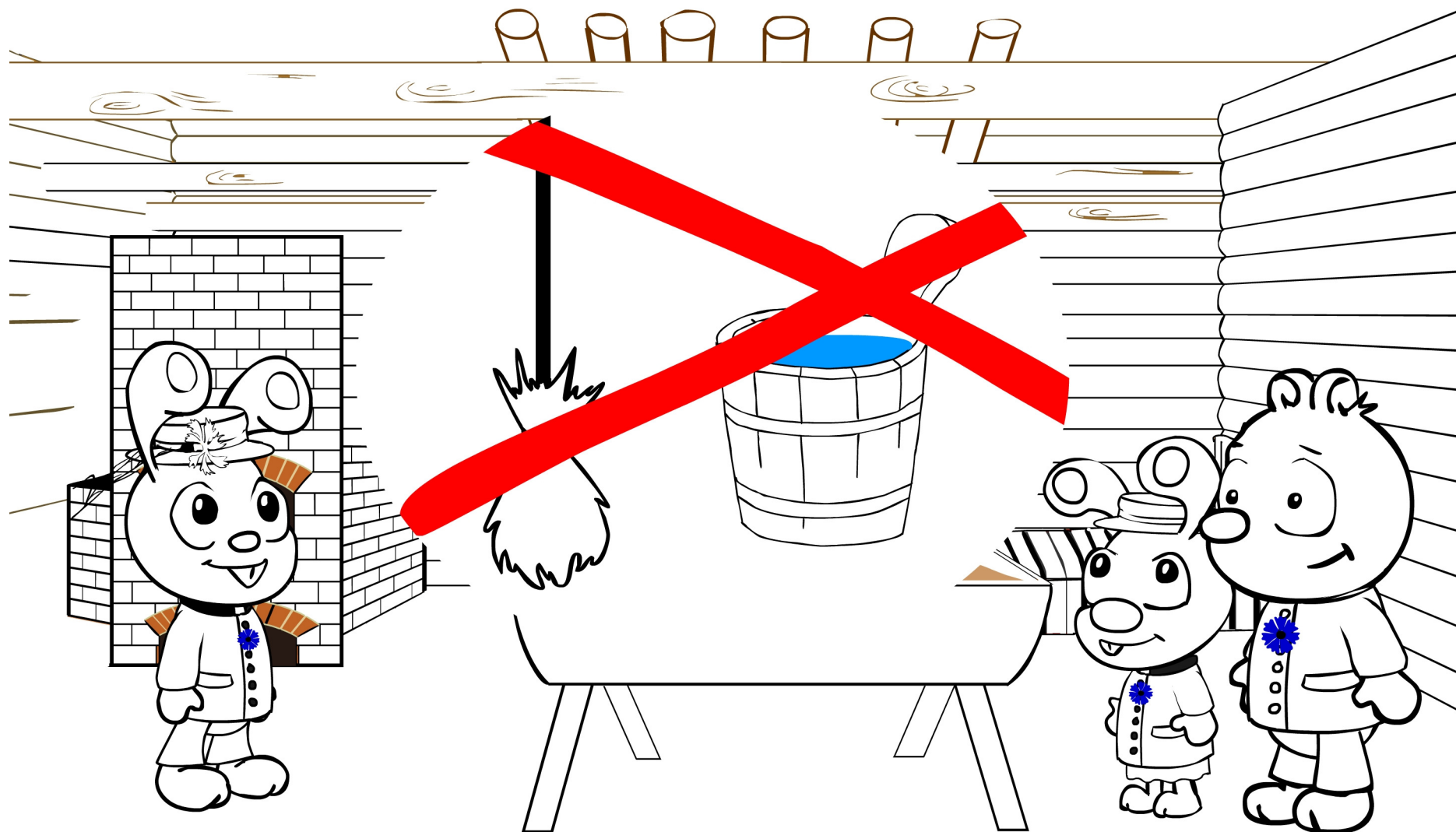
LEIVA KÜPSETAMISEKS TULI AHJU KUUSEPUUGA KÜTTA.

KÜPSETAMISE PÄEVAL SEGATI JUURDE JAHU JA SÕTKUTI HOOLEGA.

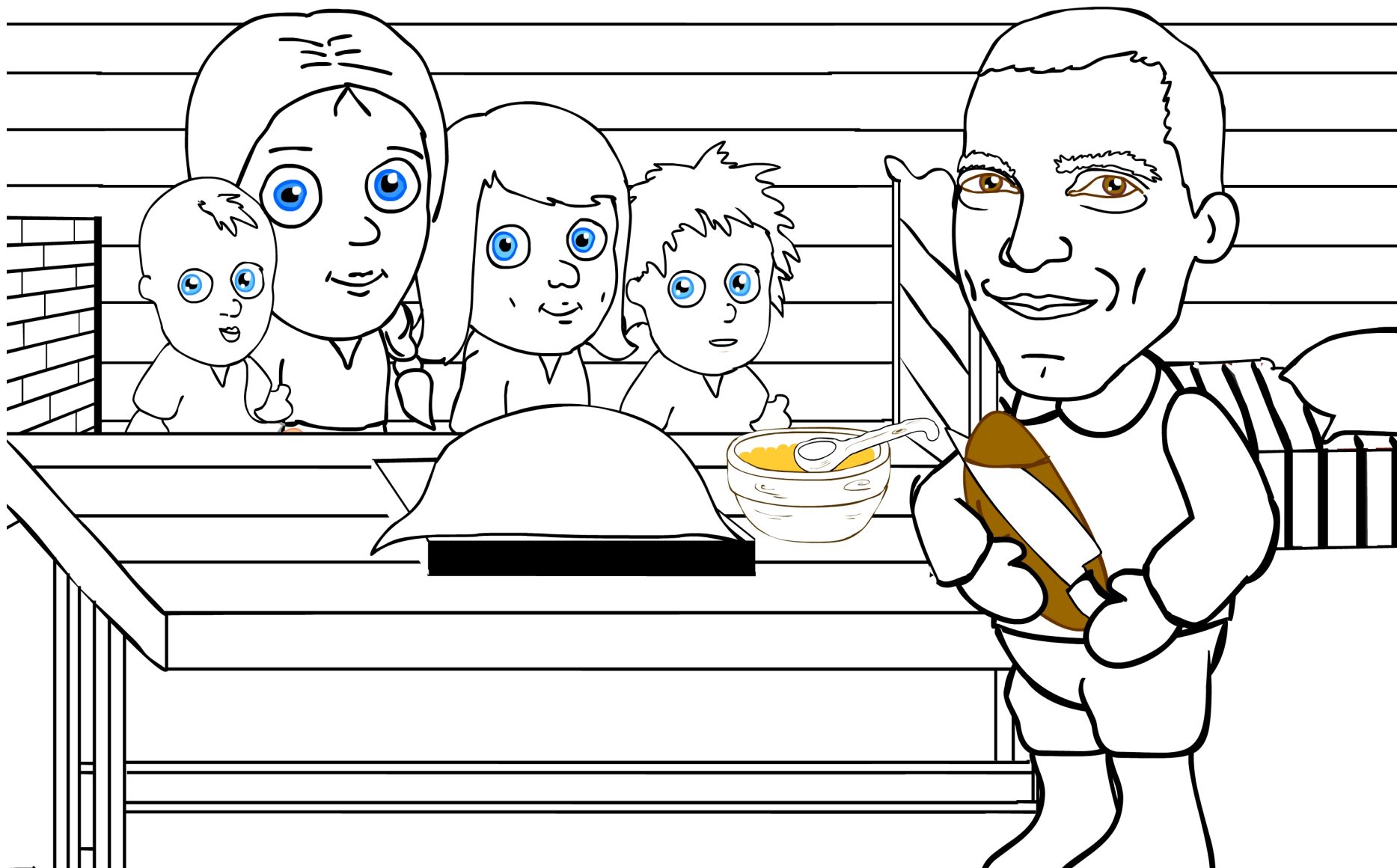

**SIIS VORMITI PÄTSID JA PANDI KAPSALEHE PEAL AHJU PUIDUST LEIVALABIDAGA .
LEIVALE VAJUTATI ENNE KÜPSETAMIST KA PEREMÄRK VÕI KAITSMISE MÄRK.**

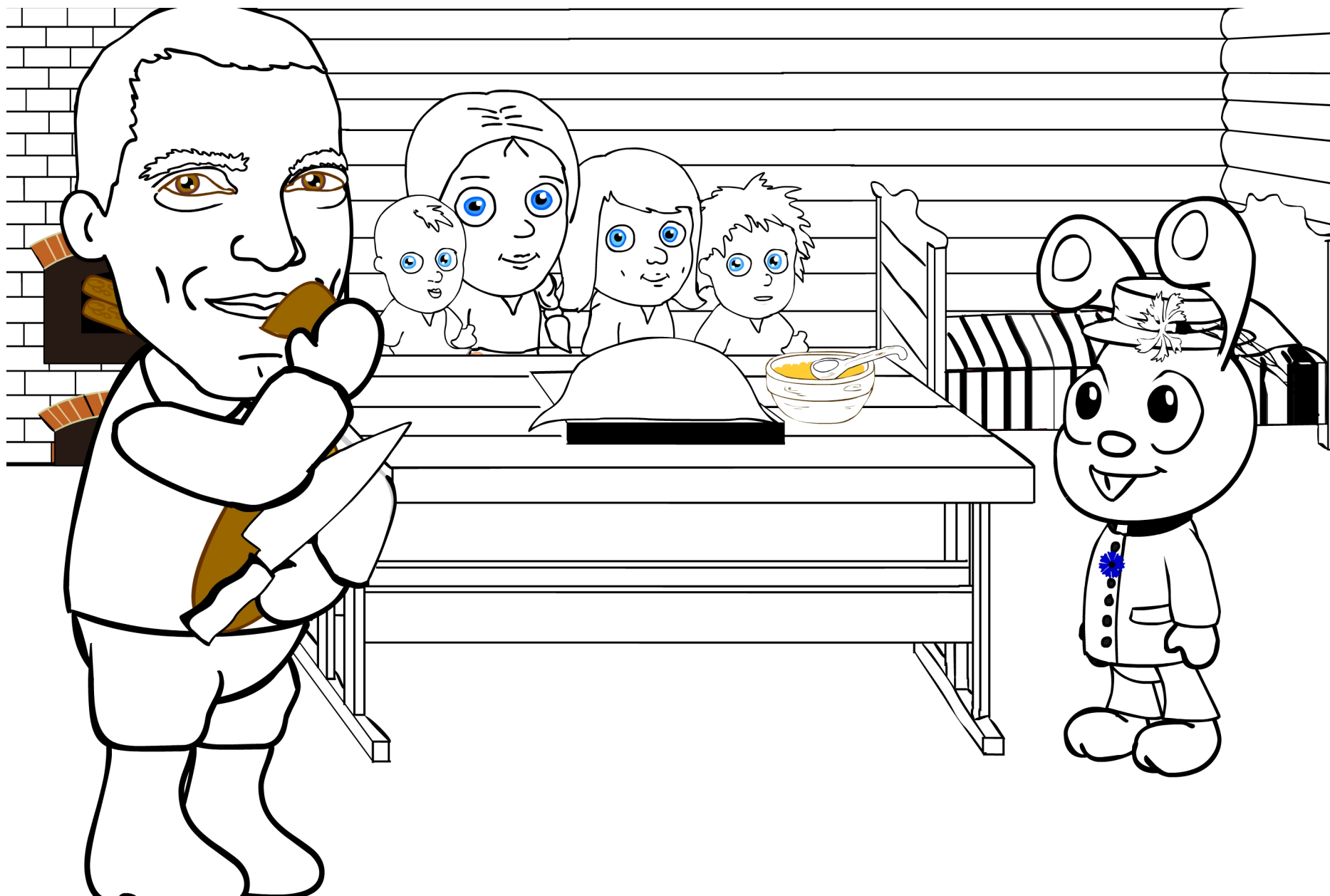

**LEIVATEGU OLI NII OLULINE, ET ISEGI LAPSED SAADETI ÕUE, ET NAD EI SEGAKS.
LEIVATEO AJAL EI TOHTINUD KA PÖRANDAT PÜHKIDA EGA VETT JUUA, ET LEIB VESINE EI TULEKS.**

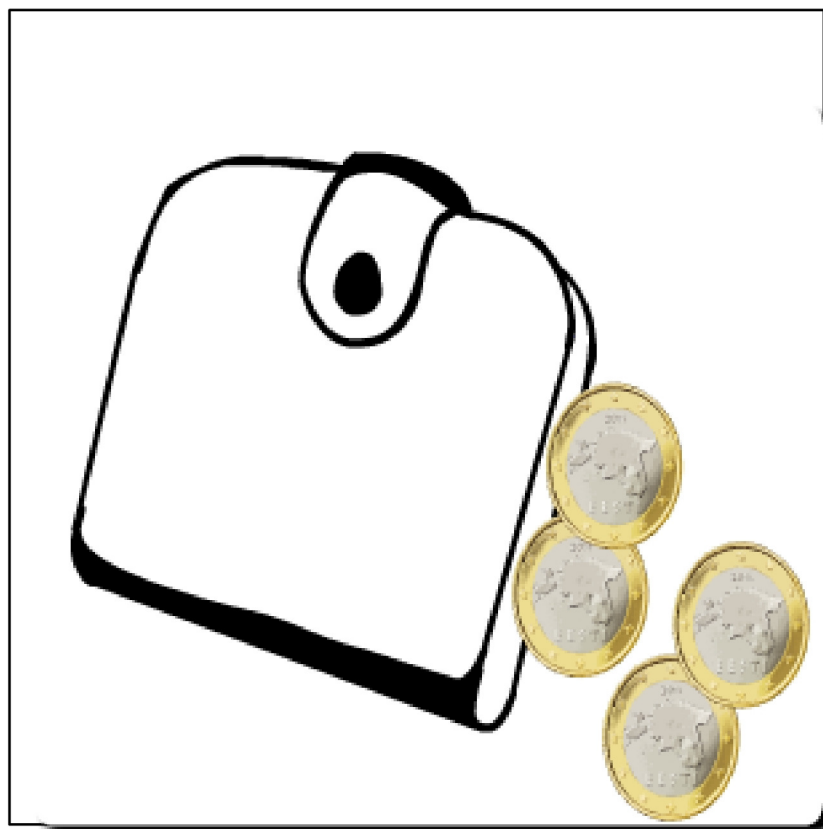
**AHJUSOE LEIB KAETI PUHTA RÄTIGA. VÄRSKET LEIBA TOHTIS AINULT MURDA, ET LEIVAÕNN EI PURUNEXS.
LEIB ASETATI LAUAL AUKOHALE. JAHTUNUD LEIBA LÕIKAS PEREMEES ISE NOAGA KÕIGILE,
HOIDES PÄTSI VASTU RINDA, ET OLEKS HINGELE LÄHEDAL.**

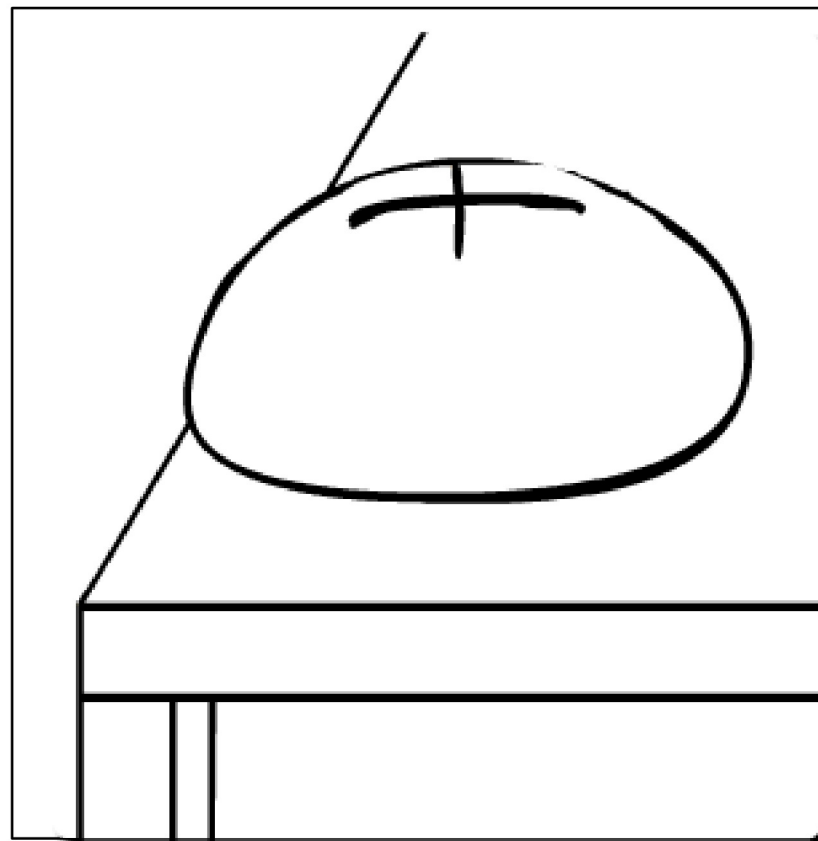
LEIB OLI EESTI PERES NII TÄHTIS, ET SÖÖMA HAKATES SOOVITI "JÄTKU LEIBA!"

LEIBA AUSTATI NII PALJU, ET KUI LEIVATÜKK PÖRANDALE KUKKUS, TULI LEIB ÜLES VÕTTA JA TALLE SUUD ANDA!

LÄHEB NAGU LEIBA

LEIB ON LAUAL

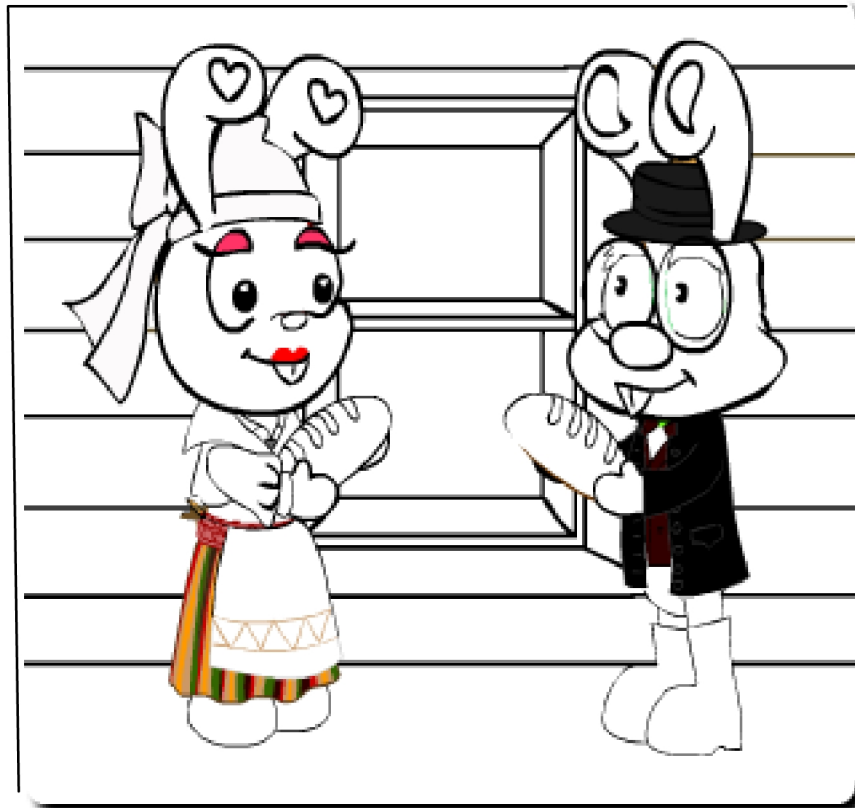

KUNA LEIB ON NII OLULINE, ON SELLEGA SEOTUD PALJU IGAPÄEVASEID VÄLJENDEID.

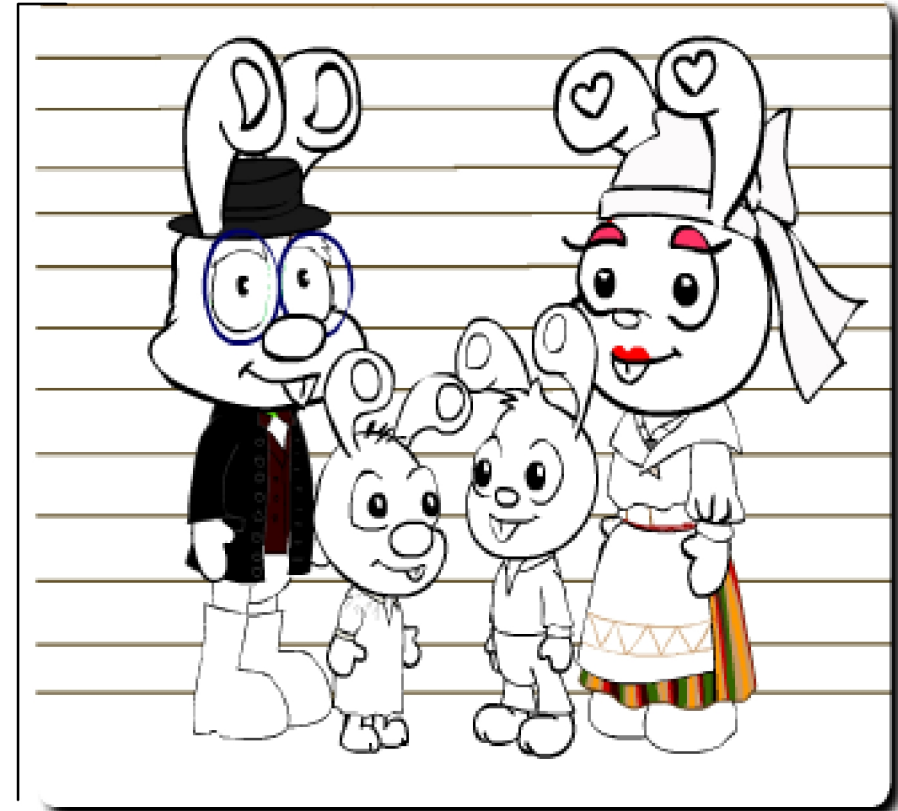
LEIB ON LAUAL SIIS, KUI PEREL ON PIISAVALT SÜÜA.

LÄHEB NAGU LEIBA TÄHENDAB, ET MIDAGI KULUB HÄSTI PALJU.

LEIVAD ÜHTE KAPPI

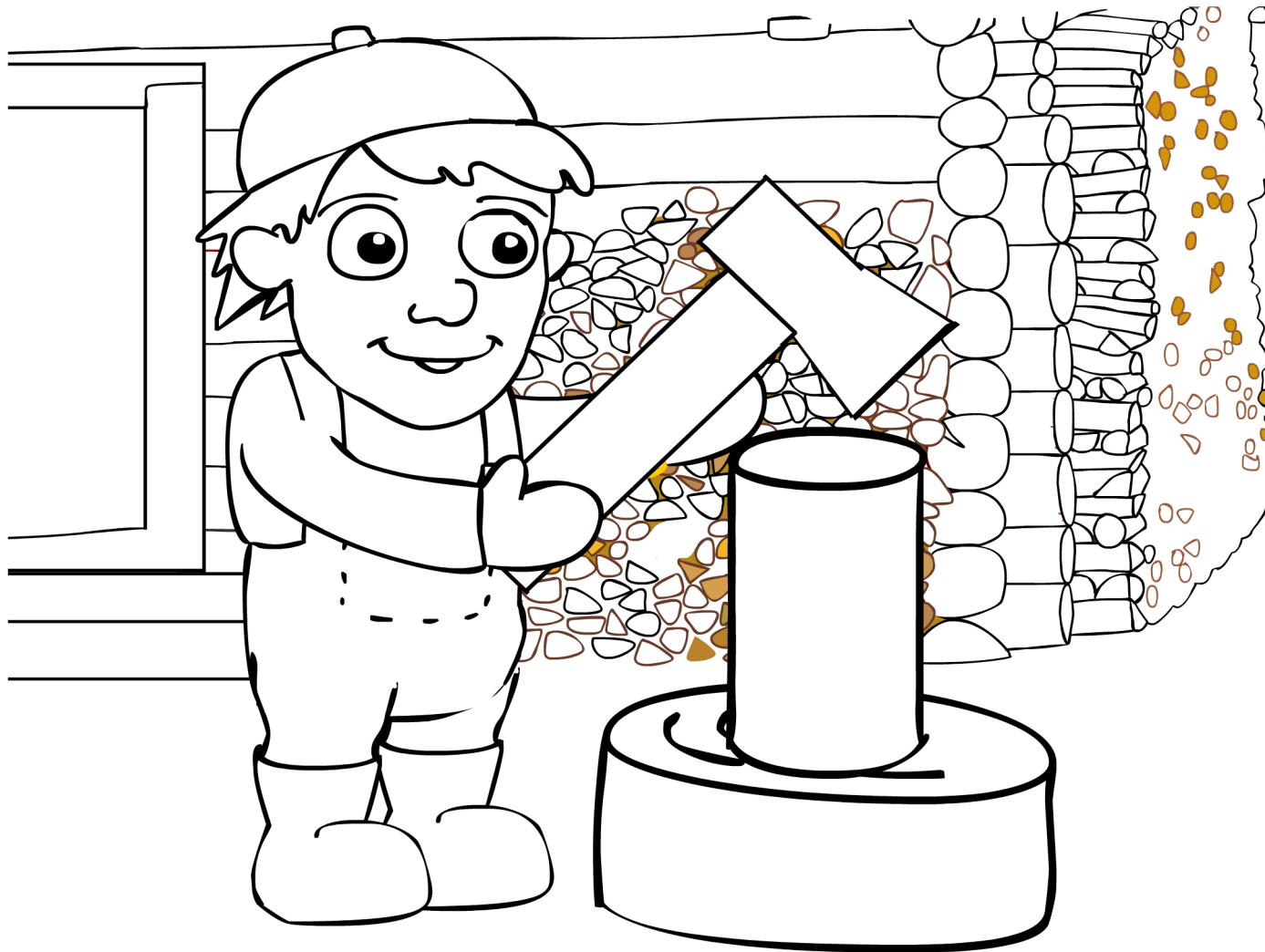

LEIBKOND

**LEIBADE ÜHTE KAPPI PANEMINE TÄHENDAB KOKKU KOLIMIST.
LEIBKONNAKS KUTSUTAKSE PEREKONDA.**

LEIBA TEENIMA

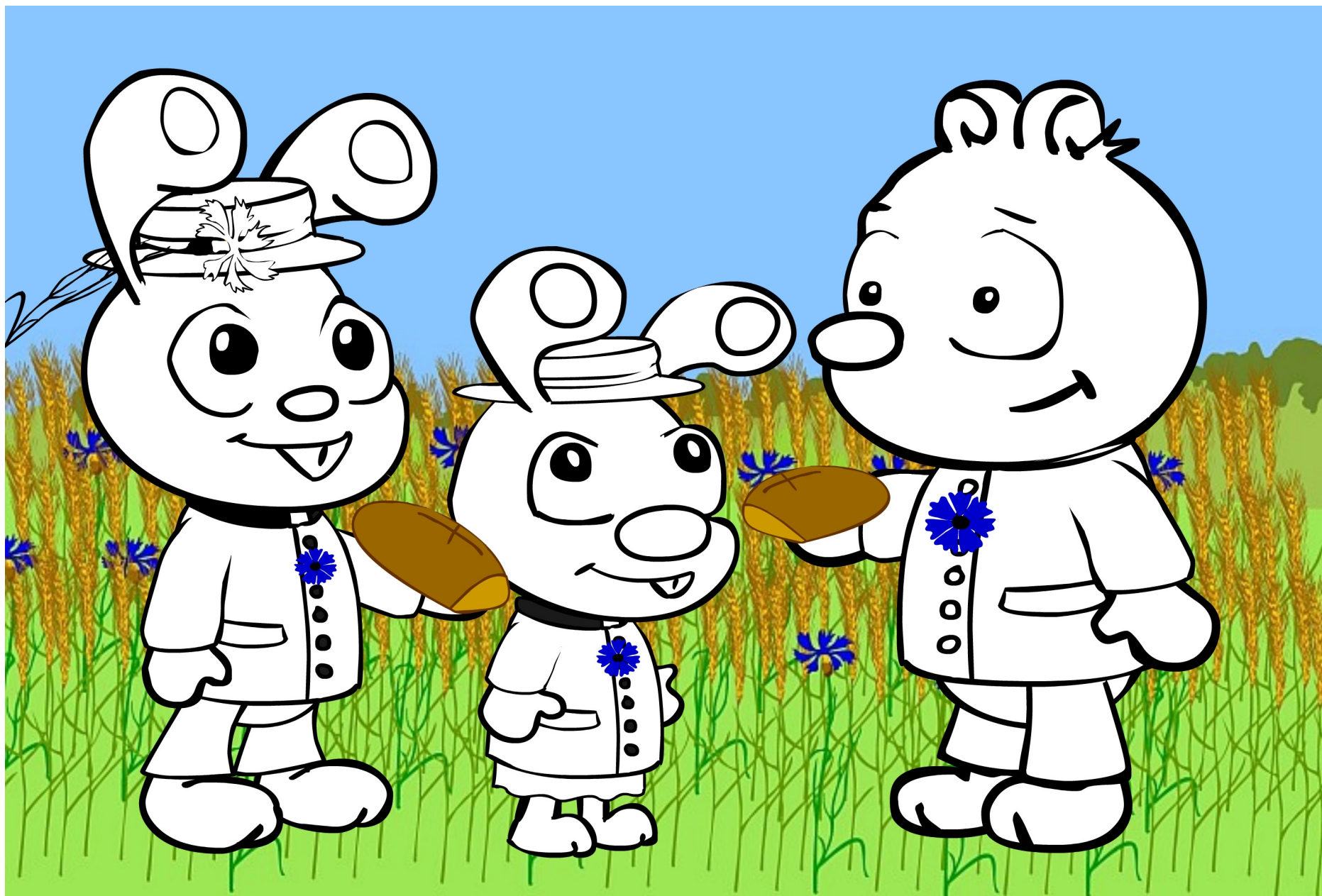

LEIBA TEENIMA ON TÖÖ ENDA JA PEREKONNA TOITMISEKS.

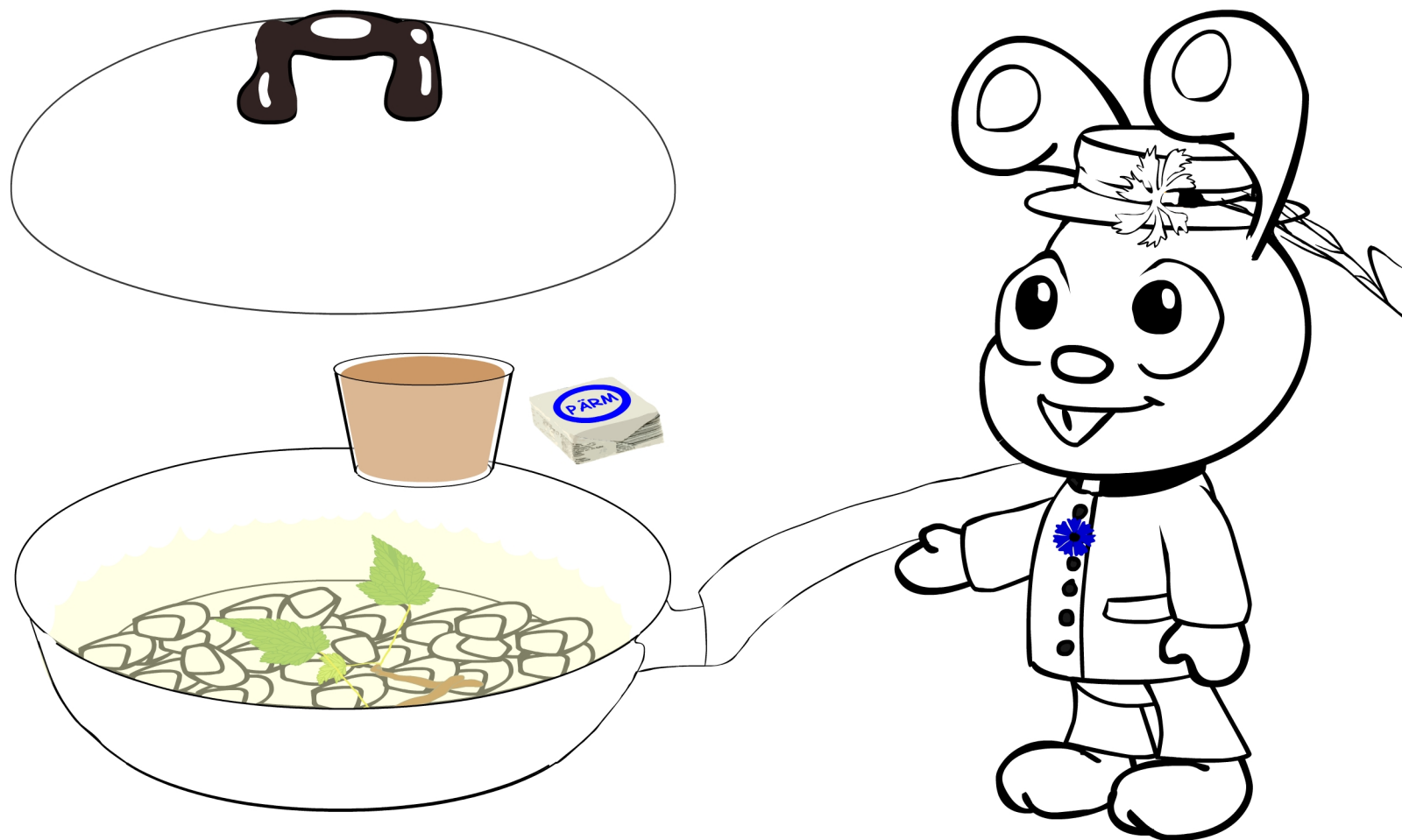
LEIBA LUUSSE LASKMA

LEIBA LUUSSE LASKMA TÄHENDAB PEALE SÖÖMIST PIKUTAMA.

**LAPSED, SÖÖGE KA RUKKILEIBA, SEE ON NII MAITSEVI!
AGA KUI LEIBA ÜLE JÄÄB, SIIS TEHKE SELLEST KALJA.**

KALI: PRUUNISTA 0,5 KG LEIBA JA KALLA JUURDE KEEV VESI. LISA MUSTSÕSTRAVARRED VÕI PIPARMÜNDIOKSAD. LASE KAANE ALL JAHTUDA JA LISA 20 G PÄRMI, MIS ON VÄHESES VEES JA JAHUS KERGITATUD. TEISEL PÄEVAL KALLA JOOK LÄBI SÕELA, LISA KLAAS SUHKRUT JA LASE VEEL 5 TUNDI SEISTA. PANE JOOK PUDELISSE, SULE KINDLALT KORGIGA JA PANE KÜLMA KOHTA SEISMA.